

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/69/69/98

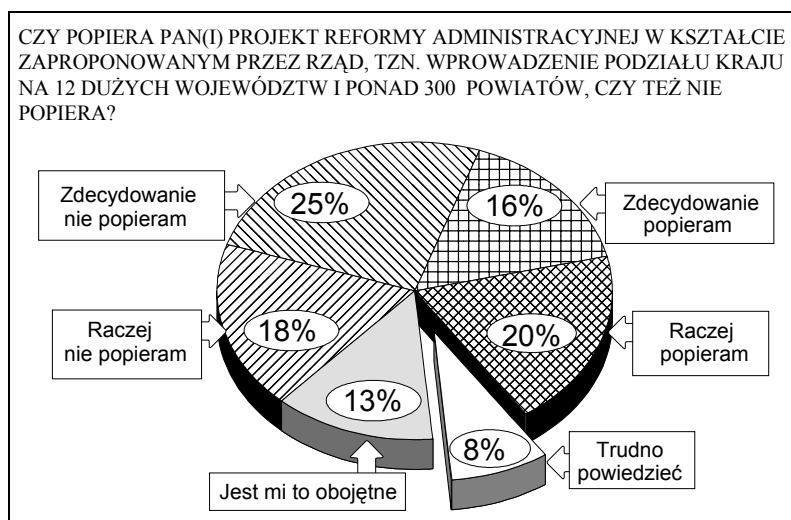
OPINIE O RZĄDOWYM PROJEKCIE REFORMY ADMINISTRACYJNEJ KRAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◆ Przeciwnicy reformy w kształcie proponowanym przez rząd (tzn. wprowadzenia podziału kraju na 12 dużych województw i ponad 300 powiatów) mają lekką przewagę nad jej zwolennikami (odpowiednio 43% i 36%).

- ◆ Deklaracje respondentów wskazują, że Polacy nie mają jednoznacznej opinii co do liczby województw. Gdyby mieli możliwość wyboru, to najchętniej poparliby koncepcję powołania 17 województw (29%). Pozostawienie obecnego podziału (49 województw) wołałby więcej niż co czwarty respondent (27%), a mniej niż co czwarty (24%) optowałby za utworzeniem 12 województw.
- ◆ W ciągu ostatnich miesięcy wzrosła popularność rządowego projektu reformy administracyjnej kraju. Wzrasta również przekonanie ankietowanych co do sensowności utworzenia powiatów, a tym samym trójszczeblowego podziału władzy. Większe odsetki badanych niż trzy miesiące temu są skłonne przypisywać niektóre zadania władz terenowych powiatom niż województwom czy gminom. Szczególnie dotyczy to szkolnictwa na poziomie średnim oraz organizacji i funkcjonowania szpitali.

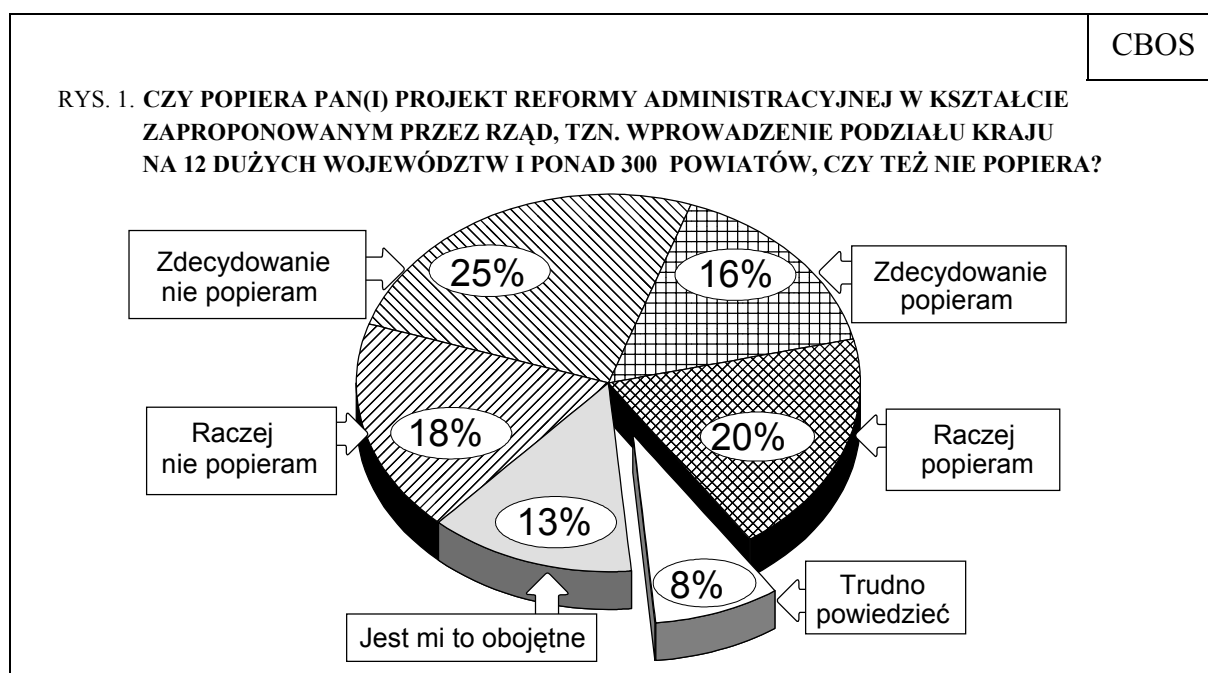
Trwają prace na reformą administracyjną kraju. Premier podpisał już rozporządzenie o przeprowadzeniu 11 października br. wyborów do rad gmin i powiatów oraz sejmików wojewódzkich. Wciąż jednak nie zapadła decyzja o liczbie przyszłych województw. W kwietniowym sondażu¹ pytaliśmy ankietowanych o ich poparcie dla rządowego projektu reformy, w którym zakłada się podział kraju na 12 dużych województw i ponad 300 powiatów. Chcieliśmy również poznać obecne preferencje Polaków co do możliwej liczby województw, a także ich wyobrażenia o podziale kompetencji między poszczególne szczeble władz terenowych.

ZWOLENNICY I PRZECIWNICY RZĄDOWEGO PROJEKTU REFORMY

Z deklaracji ankietowanych wynika, że przeciwnicy reformy w kształcie proponowanym przez rząd mają lekką przewagę nad jej zwolennikami (odpowiednio 43% i 36%). Z obojętnością odnosi się do tej sprawy 13% respondentów, natomiast 8% nie ma zdania na ten temat.

Siła negatywnego nastawienia wobec rządowej wersji reformy jest wśród ankietowanych nieco większa niż siła jej poparcia. Wśród osób nie akceptujących rządowego projektu reformy przeważają jego **zdecydowani przeciwnicy** (jedna czwarta ogółu ankietowanych tak określiła swoje poglądy w tej sprawie), podczas gdy wśród respondentów popierających go nieco większa część uważa się za **umiarkowanych zwolenników**.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (95), 16-21 kwietnia ‘98, reprezentatywna próba losowa dorosłych Polaków (N=1138).

Rządową koncepcję reformy najwyraźniej popierają najmłodszy respondenci, mieszkańcy największych aglomeracji oraz badani osiągający najwyższe dochody na osobę w rodzinie². Najwięcej przeciwników tego projektu znajdujemy natomiast wśród respondentów w wieku od 45 do 54 lat, mieszkańców miast liczących od 101 do 500 tys. ludności (a więc tych, które w części po wprowadzeniu w życie rządowego projektu mogą utracić status województw) oraz wśród osób osiągających dochody poniżej średniej. Wykształcenie nie wpływa na zróżnicowanie opinii w tej sprawie. Jedynie absolwenci wyższych uczelni mają na ten temat podzielone zdania. Wśród osób o innych poziomach wykształcenia przeciwnicy rządowego projektu przeważają nad zwolennikami w stopniu podobnym jak przeciętnie w całej populacji.

Spośród grup społeczno-zawodowych częściej popierają niż krytykują rządową wersję reformy uczniowie i studenci, a także - w nieco mniejszym stopniu - prywatni przedsiębiorcy i robotnicy wykwalifikowani. Przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji mają w tej kwestii podzielone opinie, natomiast w pozostałych grupach przeważają osoby nie popierające projektu rządowego, przy czym najwyraźniej niezadowoleni są z niego robotnicy niewykwalifikowani, rolnicy oraz pracownicy umysłowi niższego szczebla.

² Zob. tabele aneksowe.

Rządowy projekt akceptują najczęściej osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne. Wśród badanych o poglądach lewicowych i centrowych przewagę mają ci, którzy nie udzielają mu swego poparcia.

Tabela 1

w procentach

Deklarowane poglądy polityczne	Czy popiera Pan(i) projekt reformy administracyjnej w kształcie zaproponowanym przez rząd?			
	Tak	Nie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć
Lewicowe	28	57	10	6
Centrowe	34	52	9	5
Prawicowe	51	32	10	7
Trudno powiedzieć	24	36	25	15

Wydaje się oczywiste, że akceptacja rządowej koncepcji reformy wiąże się ze stosunkiem do obecnego rządu - ponad połowa zwolenników gabinetu Jerzego Buzka popiera również firmowany przez niego projekt. Warto jednak zauważyć, że spora grupa osób aprobujących obecny rząd (ponad jedna trzecia) zgłasza swoje *votum separatum* wobec przygotowanej przez niego koncepcji reformy. Co ciekawe, dezaprobata rządowego projektu reformy nie przeważa tak wyraźnie wśród politycznych oponentów jak wśród osób deklarujących do rządu stosunek obojętny. Należy zaznaczyć, że niemal co trzeci przeciwnik rządu skłonny jest poprzeć ten projekt.

Tabela 2

w procentach

Stosunek do rządu	Czy popiera Pan(i) projekt reformy administracyjnej w kształcie zaproponowanym przez rząd?			
	Tak	Nie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć
Zwolennicy	51	35	8	7
Przeciwnicy	31	40	20	9
Obojętni	18	67	11	4
Trudno powiedzieć	14	30	25	31

Powyższe deklaracje przekładają się na różnicowania poglądów w elektoratach poszczególnych partii politycznych. Projekt rządowy zyskuje poparcie wśród zwolenników AWS oraz UW, natomiast zdecydowanie jest odrzucany przez sympatyków SLD i PSL. Trzeba jednak zauważyć dość znaczny zakres kontestacji tego projektu również wśród zwolenników partii tworzących koalicję rządową, w tym szczególnie w potencjalnym elektoracie UW.

Tabela 3

w procentach

Potencjalne elektoraty N=706	Czy popiera Pan(i) projekt reformy administracyjnej w kształcie zaproponowanym przez rząd?			
	Tak	Nie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć
AWS	56	29	10	5
UW	53	40	2	5
UP	46	42	12	0
ROP	41	44	14	2
SLD	27	61	8	5
PSL	23	62	5	10
Nie zamierzający głosować	27	43	20	11

Powyższe wyniki wskazują, że spór dotyczący reformy nie ma charakteru wyłącznie politycznego, a poglądy na ten temat są częściowo związane z terytorialnym „zakorzenieniem” zainteresowanych. Różnice w opiniach dotyczących tych kwestii co najmniej w pewnej części przebiegają w poprzek istniejących podziałów i nie są tylko pochodną wyborów czy poglądów politycznych.

Zróznicowane są opinie na temat ewentualnego wpływu wprowadzenia do rządowej propozycji korekty polegającej na dodaniu kilku województw, w wyniku czego na administracyjnej mapie kraju obok dużych struktur terytorialnych funkcjonowałyby mniejsze jednostki. Zwolennicy rządowego projektu reformy nie mają na ten temat jednoznacznego zdania, natomiast przeciwnicy sądzą, że tego rodzaju zabieg raczej nie zaszkodzi reformie jako całości. Można zatem przypuszczać, że ankietowani deklarujący poparcie dla rządowego projektu reformy nie pozostają głusi na argumenty wysuwane przez drugą stronę sporu.

Wydaje się, że w większym stopniu są oni zwolennikami reformy jako takiej niż sztywnego trzymania się podziału na 12 województw.

Tabela 4

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, dodanie do proponowanych przez rząd 12 dużych regionów kilku mniejszych województw:	Czy popiera Pan(i) projekt reformy administracyjnej w kształcie zaproponowanym przez rząd?			
	Tak	Nie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć
– wypaczy reformę, ponieważ jej sens stanowi stworzenie dużych województw - regionów o porównywalnej sile	36	17	15	7
– nie wypaczy reformy, ponieważ mogą obok siebie funkcjonować bardzo duże jednostki administracyjne, a także małe województwa	37	49	28	28
Trudno powiedzieć	27	34	57	65
	100	100	100	100

Zdecydowana większość zwolenników projektu rządowego opowiada się jednak za tym, by rząd podejmując ostateczne decyzje o kształcie reformy miał na względzie przede wszystkim jej sens dla całego kraju i nie ulegał naciskom mieszkańców poszczególnych regionów.

Tabela 5

w procentach

Czym, przede wszystkim, powinien kierować się rząd przy wprowadzaniu reformy administracyjnej?	Czy popiera Pan(i) projekt reformy administracyjnej w kształcie zaproponowanym przez rząd?			
	Tak	Nie	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć
Tym, czego chcą mieszkańcy poszczególnych regionów, nawet jeśli ich żądania będą sprzeczne z ideą reformy jako całości	18	45	22	21
Tym, żeby reforma miała sens dla całego kraju, nawet jeśli przyjęte rozwiązania będą wzbudzać protesty obywateli	71	38	51	29
Trudno powiedzieć	11	17	27	50
	100	100	100	100

Innego zdania są przeciwnicy reformy, którzy częściej optują za bezwarunkowym dostosowaniem decyzji rządu do woli mieszkańców poszczególnych regionów, nawet jeśli ich żądania są sprzeczne z ideą reformy jako całości.

ZMIANY W PREFERENCJACH CO DO LICZBY WOJEWÓDZTW

Deklaracje respondentów wskazują, że społeczne preferencje związane z reformą administracyjną kraju są podzielone. Nieco więcej badanych opowiedziało się za wersją 17 województw (29%) niż za rządową wersją 12 województw (24%). Ponad jedna czwarta ankietowanych (27%) w ogóle nie chciałaby żadnych zmian i optuje za pozostawieniem obecnego podziału.

Tabela 6

w procentach

Który z poniżej przedstawionych sposobów podziału administracyjnego kraju uważa Pan(i) osobiście za najlepszy?	Wskazania według terminów badań	
	I '98	IV '98
49 małych województw dzielących się na gminy, bez powiatów, czyli tak jak jest teraz	34	27
25 średniej wielkości województw	13	5
17 dużych województw dzielących się na powiaty i gminy	27	29
12 dużych województw dzielących się na powiaty i gminy	13	24
Inny wariant	1	2
Trudno powiedzieć	11	13

Porównując te opinie z wynikami uzyskanymi na początku roku można stwierdzić spadek poparcia dla koncepcji zachowania 49 województw i niewprowadzania powiatów (o 7 punktów procentowych) oraz zmniejszenie się grupy zwolenników coraz rzadziej branej pod uwagę propozycji 25 województw (o 8 punktów). Wyraźnie wzrosła natomiast (o 11 punktów procentowych) popularność koncepcji 12 województw, na co zapewne wpłynęła działalność informacyjna i dyskusje na ten temat prowadzone w mediach.

Zwolennicy 12 województw wyraźnie przeważają nad osobami opowiadającymi się za koncepcją 17 województw jedynie w elektoracie AWS. Wśród sympatyków UW opinie na ten temat są dokładnie podzielone - oba rozwiązania mają takie samo poparcie. W elektoratach pozostałych ugrupowań mniej lub bardziej wyraźnie przeważa koncepcja podziału kraju na 17 województw, przy czym największym poparciem cieszy się ona wśród potencjalnych wyborców PSL, SLD i ROP.

Tabela 7

w procentach

Potencjalne elektoraty N=706	Preferowana liczba województw				Inny wariant	Trudno powiedzieć
	49	25	17	12		
AWS	24	1	27	38	1	9
UW	8	11	36	36	4	5
UP	23	5	37	31	1	3
ROP	15	3	41	28	0	13
SLD	25	14	40	13	4	4
PSL	28	4	49	9	0	9
Nie zamierzający głosować	32	4	24	19	1	19

Najwięcej zwolenników niedokonywania żadnych zmian i pozostawienia 49 województw jest wśród osób biernych politycznie, nie zainteresowanych głosowaniem w ewentualnych wyborach parlamentarnych. Postawa zachowawcza wobec koncepcji reformy administracyjnej jest również stosunkowo częsta w elektoratach PSL, SLD, AWS i UP.

ARGUMENTY PRZECIWNIKÓW RZĄDOWEGO PROJEKTU REFORMY

Przeciwnicy reformy uzasadniają w pytaniu otwartym swoje stanowisko nie wymieniając jednego powodu, ale przywoływali różne argumenty przemawiające za odrzuceniem tej koncepcji. Stosunkowo najczęściej mówiono o zbyt wysokich kosztach reformy, a także ogólnym stanie finansów państwa (20% wypowiedzi). Dodatkowo pewna część ankietowanych (6%) oceniła, że w kraju są o wiele pilniejsze sprawy wymagające rozwiązania niż reforma terytorialna.

	CBOS
Dlaczego Pan(i) nie popiera tej reformy?	N=495
Zbyt duże koszty, jesteśmy za biedni, nie stać nas	20%
Powątpiewanie w sens reformy lub przekonanie o jej negatywnych skutkach	15%
Argumenty dotyczące liczby województw: województw będzie za mało	14%
Argumenty przestrzenne: bo będzie za daleko do siedziby województwa, <i>Za daleko będzie dojeżdżać, żeby załatwić jakąś sprawę</i>	13%
Argumenty natury zachowawczej: powinno zostać tak jak jest, obecny podział jest odpowiedni	11%
Wypowiedzi przeciwników likwidacji konkretnych województw: bydgoskiego i toruńskiego, kieleckiego, opolskiego i innych	10%
Argumenty ogólnie negatywne: reforma jest nie przygotowana	8%
Bo wzrośnie biurokracja, pieniądze pójdą na utrzymanie urzędników	8%
Obawy przed marginalizacją: zmaleje nasze znaczenie, o naszych sprawach będą decydowali inni, staniemy się peryferią, pogorszą się możliwości rozwoju	7%
Bo w kraju są ważniejsze potrzeby niż reforma administracyjna	6%
Bo reforma zantagonizuje społeczeństwo, proponowany podział nie odpowiada wielu obywatelom	5%
Bo likwidacja województw to likwidacja miejsc pracy	3%
Nowe regiony nie mają nic wspólnego z tradycyjnymi podziałami historycznymi	2%
Ludzie zbyt mało wiedzą o reformie	2%
Obawy przed nadmierną decentralizacją, reforma szkodzi unitarności państwa	1%
Wypowiedzi przeciwników włączenia konkretnej gminy do konkretnego powiatu	1%
Inne argumenty	4%
Trudno powiedzieć	5%

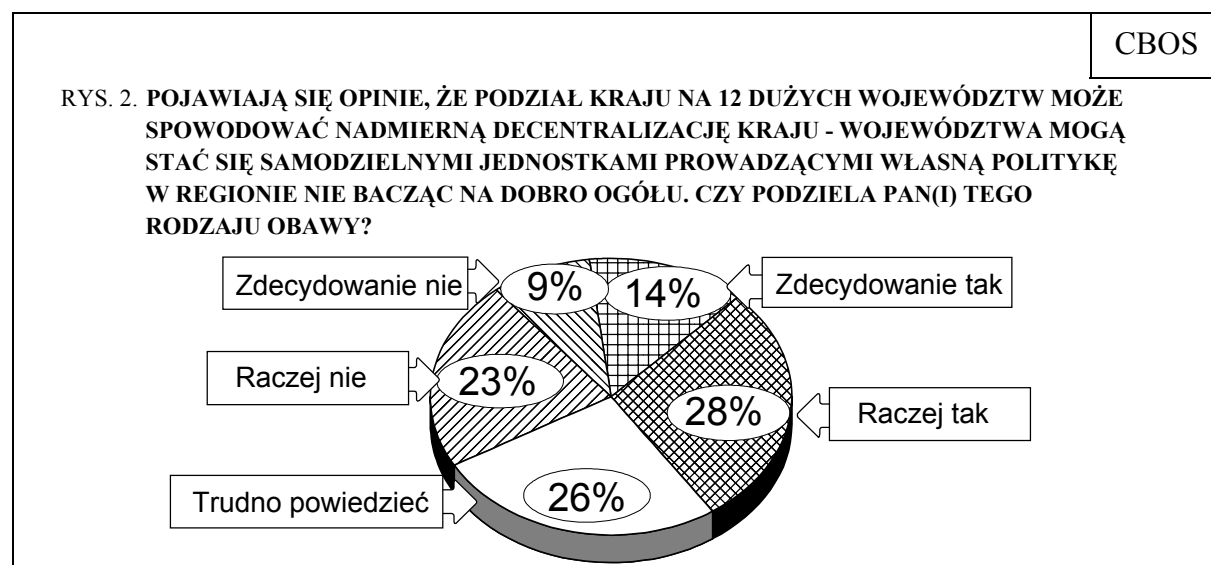
Spora część ankietowanych (15%) w ogóle nie jest przekonana o sensowności proponowanych zmian i obawia się, że - ogólnie rzecz biorąc - przyniosą one więcej negatywnych niż pozytywnych efektów. Co trzynasty respondent (8%) wyrażał obawy, że skutkiem reformy będzie wzrost biurokracji, a środki przeznaczone na jej wprowadzenie pochłonie przede wszystkim utrzymanie nowych urzędników. Tyle samo osób (8%) uznało, że reforma ta jest ciągle niedostatecznie przygotowana, a w Polsce w ogóle dokonuje się zbyt wielu zmian bez należytego uzasadnienia. Mówiono również o tym, że Polacy zbyt mało wiedzą o przygotowywanej reformie (2%). Co dziewiąty ankietowany (11%) zadeklarował wprost, że jest przeciwnikiem reformy, ponieważ odpowiada mu obecny podział administracyjny.

Wiele sprzeciwów budzi liczba województw i ich wielkość; część ankietowanych (14%) uważa po prostu, że będzie ich za mało. Wiąże się z tym obawy, że nieliczne i siłą

rzeczy rozległe przestrzennie województwa utrudnią życie obywatelom, ponieważ - jak przewidują ankietowani - w celu załatwienia jakiejś sprawy trzeba będzie odbywać peregrynacje do siedziby województw (13%). Wyrażano również obawy o marginalizację mniejszych ośrodków i to nie tylko w wymiarze decyzyjnym (decyzje będą zapadały poza nimi), ale przede wszystkim finansowym (środki finansowe będą przydzielane innym). Wskazywano też, że propozycje rządowe budzą sprzeciw wielu obywateli, a ich wprowadzenie przyczyni się do zantagonizowania społeczeństwa (5%). Pojawiały się również argumenty (2%) kwestionujące zgodność proponowanych zmian z tradycyjnymi i historycznymi podziałami kraju.

Wypowiedź co dziesiątego przeciwnika reform dotyczyła sprzeciwu wobec likwidacji konkretnego województwa. Najczęściej wymieniano te, o których mówi się w mediach: bydgoskie i toruńskie, a także polskie i kieleckie, choć pojawiały się także inne.

Tylko 1% przeciwników rządowego projektu reformy ma obawy, iż wprowadzenie go w życie grozi nadmierną decentralizacją czy też osłabieniem spójności terytorialnej państwa. Ponieważ ten bardzo poważny zarzut często pojawia się w wypowiedziach polityków, zapytaliśmy wprost ankietowanych, czy obawiają się, że wprowadzenie 12 dużych województw oznacza, iż mogą one stać się na tyle silne, aby dążyć do prowadzenia własnej polityki w regionie, nie zważając na interesy państwa jako całości. Ponad dwie piąte ogółu badanych (42%) stwierdziło, iż podziela tego rodzaju obawy, jedna trzecia zaś (32%) uznała, że nie stanowi to według nich realnego niebezpieczeństwa.

Obawy przed nadmierną decentralizacją i osłabieniem państwa najsilniej dzielą mieszkańcy małych, choć nie najmniejszych miast (od 21 do 100 tys. ludności), osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, deklarujące lewicowe poglądy polityczne, a w grupach społeczno-zawodowych pracownicy fizyczno-umysłowi, robotnicy (zarówno wykwalifikowani, jak i niewykwalifikowani) oraz gospodynie domowe.

WPROWADZENIE POWIATÓW - ZMIANY W NASTAWIENIU SPOŁECZNYM

Dyskusje na temat wprowadzenia powiatów toczą się już od kilku lat. Wyniki badań realizowanych w tym czasie pozwalają stwierdzić, że Polacy coraz bardziej przekonują się do sensowności powrotu powiatów na administracyjną mapę kraju. Począwszy od roku '93, kiedy po raz pierwszy pytaliśmy o tę kwestię, odsetek pozytywnych oczekiwań związanych z przywróceniem powiatów systematycznie rośnie, czemu towarzyszy spadek odsetka opinii negatywnych. O ile przed pięcioma laty dominował krytyczny stosunek do powiatów, o tyle obecnie odsetki opinii pozytywnych i negatywnych mniej więcej się równoważą.

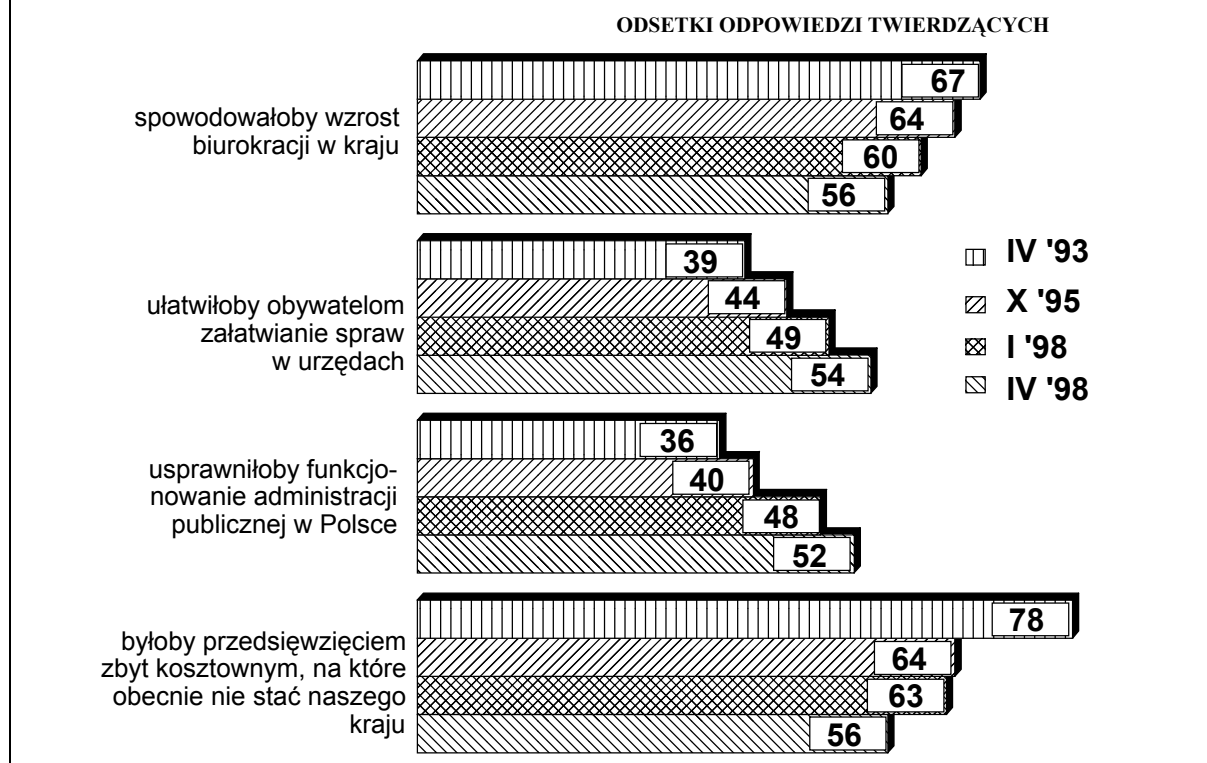
Większość ankietowanych jest zdania, że wprowadzenie powiatów ułatwi obywatelom załatwianie spraw w urzędach i generalnie usprawni funkcjonowanie administracji publicznej w Polsce. Jednak zbliżona liczba badanych wyraża jednocześnie obawy przed wzrostem biurokracji w naszym kraju oraz sądzi, że wprowadzenie powiatów jest zbyt kosztowne i obecnie nie stać nas na to. Nie ma natomiast jednolitej opinii co do samorządowego wymiaru reformy powiatowej - odsetek ankietowanych, którzy sądzą, że utworzenie powiatów zwiększy wpływ obywateli na władzę w kraju, jest niemal taki sam jak mających na ten temat przeciwne zdanie.

Tabela 8

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów:	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
– spowodowałyby wzrost biurokracji w kraju	56	27	17
– ułatwiłoby obywatelom załatwianie spraw w urzędach	54	29	17
– usprawniłoby funkcjonowanie administracji publicznej w Polsce	52	27	21
– usprawniłoby działalność gmin	50	26	24
– zwiększyłyby wpływ zwykłych obywateli na władzę w kraju	37	39	24
– byłyby przedsięwzięciem zbyt kosztownym, na które obecnie nie stać naszego kraju	56	25	19

RYS. 3. CZY, PANA(I) ZDANIEM, WPROWADZENIE POWIATÓW:

OPINIE W SPRAWIE PODZIAŁU KOMPETENCJI

Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych, decyzje co do podziału pieniędzy wypracowanych w poszczególnych województwach powinny być podejmowane oddolnie, właśnie tam, gdzie te środki zostały wypracowane. Tylko mniej niż co dziesiąty respondent optował za tym, żeby decyzja o podziale środków finansowych zapadała na szczeblu centralnym. Od stycznia '98 opinie na ten temat niemal się nie zmieniły.

Tabela 9

w procentach

Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) poglądom?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	I '98	IV '98
Pieniądze wypracowane w województwach powinny być najpierw przekazywane do budżetu państwa, a potem dzielone przez rząd między poszczególne województwa <i>czy też</i>	11	9
Pieniądze wypracowane w województwie powinny w nim pozostawać, tak by każde województwo mogło samo finansować swoje potrzeby i zadania z własnych pieniędzy	82	83
Trudno powiedzieć	7	8

Jeśli chodzi o podział kompetencji, to ankietowani przydzielali poszczególne zadania wszystkim trzem szczeblom administracyjnym, jak się można domyślać - w zależności od stopnia złożoności i bliskości danej problematyki dla pojedynczego obywatela. Najwięcej obowiązków (spośród tych, które wymieniliśmy) Polacy są skłonni powierzyć władzom samorządowym w gminie. Szczególnie odnosi się to do zorganizowania pomocy społecznej dla najuboższych, gospodarowania gruntami oraz zaopatrzenia w wodę - ponad dwie trzecie ankietowanych przypisywało te zadania właśnie gminie. Więcej niż połowa badanych uważa, że gmina powinna się zajmować także organizacją i funkcjonowaniem szkolnictwa na poziomie podstawowym i podstawowej opieki lekarskiej, a także prowadzić własną politykę mieszkaniową. Znaczne grupy ankietowanych (ponad dwie piąte) obarczyłyby władze gminne odpowiedzialnością za stan dróg, bezpieczeństwo obywateli oraz rozwiązywanie problemów związanych z bezrobociem. Również sprawa lokalnej komunikacji powinna być - zdaniem respondentów - organizowana raczej na szczeblu gminnym lub ewentualnie powiatowym. Na władze powiatowe równie często jak na wojewódzkie nakładano odpowiedzialność za szkolnictwo na poziomie średnim oraz szpitale. Władzom wojewódzkim pozostawiano najczęściej organizowanie komunikacji z innymi miejscowościami.

Tabela 10

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, na jakim szczeblu administracji - w województwie, w powiecie czy też w gminie - powinno się decydować o następujących sprawach:	W województwie		W powiecie		W gminie		Trudno powiedzieć	
	I '98	IV '98	I'98	IV '98	I '98	IV '98	I '98	IV '98
- szpitale	46	40	30	40	18	15	6	6
- szkolnictwo na poziomie średnim	46	38	29	40	16	14	9	8
- komunikacja miejska	27	23	25	31	40	38	8	8
- komunikacja z innymi miejscowościami	55	50	23	31	14	12	8	8
- podstawowa opieka lekarska	21	20	16	22	57	52	6	6
- stan dróg	28	30	16	18	50	46	6	6
- bezpieczeństwo obywateli	32	29	16	20	45	43	7	7
- problemy związane z bezrobociem	32	31	16	20	45	42	7	7
- polityka mieszkaniowa	23	20	15	19	54	52	8	9
- szkolnictwo na poziomie podstawowym	23	20	13	18	58	56	6	6
- zaopatrzenie w wodę	13	13	11	13	69	68	7	6
- gospodarowanie gruntami	12	11	10	14	71	69	7	6
- pomoc najuboższym	13	11	7	9	75	74	5	6

Odpowiedzi na temat podziału kompetencji potwierdzają tezę o dość wyraźnym wzroście popularności powiatów, a tym samym trójszczeblowego podziału władzy w ogóle. Większe odsetki badanych niż trzy miesiące temu są skłonne przypisywać poszczególne zadania właśnie władzom powiatowym, a nie wojewódzkim czy gminnym. Szczególnie wyraźnie dotyczy to szkolnictwa na poziomie średnim (wzrost o 11 punktów procentowych), organizacji i funkcjonowania szpitali (wzrost o 10 punktów) oraz komunikacji z innymi województwami (wzrost o 8 punktów).

Deklaracje ankietowanych wskazują, że Polacy nie mają jednoznacznej opinii co do liczby województw, które powinny zostać utworzone w wyniku reformy administracyjnej kraju. Gdyby respondenci mieli możliwość wyboru, to ponad jedna czwarta z nich opowiedziałaby się za powołaniem 17 województw, zbliżony odsetek wolałby utrzymanie *status quo*, a mniej niż jedna czwarta optowałaby za utworzeniem 12 makroregionów. Poparcie dla rządowej koncepcji 12 dużych województw w ciągu ostatnich miesięcy wyraźnie wzrosło. Jednak gdyby społeczeństwo miało wybierać tylko między przyjęciem a odrzuceniem rządowej koncepcji lekką przewagę zyskaliby przeciwnicy reformy nad jej zwolennikami.

Wzrasta poparcie dla trójszczeblowego podziału władzy, coraz większy odsetek ankietowanych dostrzega pozytywne skutki wprowadzenia powiatów. W porównaniu z danymi z początku roku więcej respondentów jest skłonnych powierzać poszczególne zadania władzom powiatowym.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy popiera Pan(i) projekt reformy administracyjnej w kształcie zaproponowanym przez rząd, tzn. wprowadzenie podziału kraju na 12 dużych województw i ponad 300 powiatów, czy też nie popiera?

(%)

	Popieram	Nie popieram	Jest mi to obojętne	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	36	44	13	8	1136
Płeć					
Mężczyźni	40	45	9	5	539
Kobiety	32	42	16	10	597
Wiek					
do 24 lat	47	39	9	5	158
25-34	38	47	7	8	202
35-44	35	43	15	6	236
45-54	31	50	13	6	209
55-64	39	43	10	7	144
65 lat i więcej	27	37	19	17	186
Miejsce zamieszkania					
Wieś	28	45	16	10	421
Miasto do 20 tys.	42	36	11	10	129
od 21 do 100 tys.	41	42	13	4	229
101-500 tys.	33	51	10	6	208
501 tys. i więcej mieszk.	48	36	7	9	149
Region					
Północny	41	41	15	3	117
Zachodni	38	44	10	8	120
Środkowo-zachodni	26	52	14	8	170
Środkowy	34	46	13	6	219
Wschodni	43	33	10	13	126
Południowo-wschodni	38	42	10	10	184
Południowo-zachodni	35	44	16	5	199
Wykształcenie					
Podstawowe	30	39	18	13	349
Zasadnicze zawodowe	37	45	13	6	320
Średnie	39	47	9	6	361
Wyższe	44	44	6	6	106
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	44	43	6	7	86
Prac. umysł. niż. szczebla	38	53	5	4	113
Pracownicy fiz.- umysł.	37	45	14	4	55
Robotnicy wykwalifikowani	43	40	14	3	132
Robotnicy niewykwalifik.	19	60	13	8	61
Rolnicy	26	58	9	7	67
Prywatni przedsiębiorcy	43	37	15	5	45
Bierni zawodowo					
Renciści	27	42	16	14	162
Emeryci	36	36	16	12	198
Uczniowie i studenci	53	37	8	2	74
Bezrobotni	37	38	16	8	87
Gospodynie domowe i inni	26	48	13	13	54
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	37	51	6	7	140
Sektor państwowy	36	46	15	2	95
Sektor prywatny	42	42	10	6	287
Spółdzielczość	42	42	15	0	21
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	32	46	18	4	181
201 - 325	21	57	11	10	195
326 - 449	39	41	11	9	158
450 - 599	29	43	16	12	155
Powyżej 599 zł	48	39	8	6	255
Ocena własnych war. mater.					
Złe	28	51	14	7	317
Średnie	34	42	15	10	515
Dobre	48	39	7	6	304
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	60	24	8	8	50
Raz w tygodniu	39	41	12	8	618
Kilka razy w miesiącu	28	48	15	9	158
Kilka razy w roku	28	52	13	7	219
W ogóle nie uczestniczy	32	46	15	6	90
Poglądy polityczne					
Lewica	28	57	10	6	226
Centrum	34	52	9	5	323
Prawica	51	32	10	7	346
Trudno powiedzieć	24	36	25	15	240

Tabela 2. Który z poniżej przedstawionych sposobów podziału administracyjnego kraju uważa Pan(i) osobiście za najlepszy? 1) 49 małych województw dzielących się na gminy, bez powiatów, czyli tak jak jest teraz; 2) 25 średniej wielkości województw dzielących się na powiaty i gminy; 3) 17 dużych województw dzielących się na powiaty i gminy; 4) 12 dużych województw dzielących się na powiaty i gminy

(%)

	1	2	3	4	Inny wariant	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	5	30	24	2	13	1137
Płeć							
Mężczyźni	25	6	31	28	2	8	539
Kobiety	29	5	28	19	2	17	599
Wiek							
do 24 lat	28	6	23	33	0	9	158
25-34	32	9	20	26	2	10	202
35-44	31	5	25	27	3	10	236
45-54	27	6	42	14	1	11	211
55-64	20	2	41	23	2	12	144
65 lat i więcej	22	3	28	20	2	24	186
Miejsce zamieszkania							
Wieś	37	5	23	16	1	18	421
Miasto do 20 tys.	27	4	31	28	2	9	129
od 21 do 100 tys.	24	6	35	25	1	9	229
101-500 tys.	26	6	33	23	2	11	209
501 tys.i więcej mieszk.	6	7	34	41	4	9	149
Region							
Północny	34	5	25	21	3	13	117
Zachodni	27	6	25	33	0	9	120
Środkowozachodni	29	7	39	13	4	13	170
Środkowy	24	7	29	24	2	15	219
Wschodni	25	4	26	25	3	17	126
Południowo-wschodni	22	7	34	26	1	10	184
Południowo-zachodni	31	5	26	25	1	12	201
Wykształcenie							
Podstawowe	31	4	25	17	1	21	349
Zasadnicze zawodowe	33	5	25	26	0	10	322
Średnie	24	8	32	26	3	7	361
Wyższe	7	5	49	27	2	10	106
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	9	5	45	28	2	11	86
Prac.umysł.niż.szczebla	24	11	26	27	4	8	113
Pracownicy fiz.- umysł.	31	12	28	16	0	13	57
Robotnicy wykwalifikowani	35	3	27	30	1	4	132
Robotnicy niewykwalifik.	54	6	13	19	0	8	61
Rolnicy	34	6	37	16	0	7	67
Prywatni przedsiębiorcy	23	0	33	32	0	13	45
Bierni zawodowo							
Renciści	30	6	27	18	1	19	162
Emeryci	17	2	36	24	2	19	198
Uczniowie i studenci	15	10	24	39	2	10	74
Bezrobotni	30	5	29	16	5	14	87
Gospodynie domowe i inni	45	3	20	13	3	17	54
Pracujący poza rolnictwem							
Sfera budżetowa	20	6	38	25	2	9	140
Sektor państwowy	38	12	28	17	1	3	95
Sektor prywatny	27	3	27	31	1	10	289
Spółdzielczość	30	4	27	21	11	7	21
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 200 zł	40	5	26	21	2	7	181
201 - 325	36	7	26	12	2	17	197
326 - 449	22	3	34	24	0	16	158
450 - 599	25	7	32	20	3	13	155
Powyżej 599 zł	15	5	35	35	2	8	255
Ocena własnych war. mater.							
Złe	35	5	26	19	2	14	318
Średnie	25	6	31	22	2	14	515
Dobre	22	5	32	32	2	8	304
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	18	2	18	49	5	9	50
Raz w tygodniu	27	5	30	25	2	12	618
Kilka razy w miesiącu	32	5	30	18	2	15	158
Kilka razy w roku	29	7	33	19	2	10	219
W ogóle nie uczestniczy	24	12	25	19	2	19	92
Poglądy polityczne							
Lewica	26	13	40	14	2	5	226
Centrum	29	5	34	20	2	9	325
Prawica	21	3	25	38	3	9	346
Trudno powiedzieć	34	2	19	15	1	30	240

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów usprawniłoby funkcjonowanie administracji publicznej w Polsce czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	52	27	21	1137
Płeć				
Mężczyźni	56	27	16	539
Kobiety	48	26	26	599
Wiek				
do 24 lat	49	29	21	158
25-34	49	31	20	202
35-44	50	28	22	236
45-54	54	33	14	211
55-64	69	17	14	144
65 lat i więcej	44	19	37	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	38	30	32	421
Miasto do 20 tys.	58	25	18	129
od 21 do 100 tys.	64	26	10	229
101-500 tys.	51	30	19	209
501 tys.i więcej mieszk.	66	18	16	149
Region				
Północny	52	33	15	117
Zachodni	56	25	19	120
Środkowozachodni	48	26	26	170
Środkowy	52	29	20	219
Wschodni	49	29	22	126
Południowo-wschodni	52	25	23	184
Południowo-zachodni	54	24	22	201
Wykształcenie				
Podstawowe	44	24	32	349
Zasadnicze zawodowe	51	30	19	322
Średnie	57	27	16	361
Wyższe	61	26	13	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	67	19	14	86
Prac.umysł.niż.szczębla	51	29	20	113
Pracownicy fiz.- umysł.	58	36	6	57
Robotnicy wykwalifikowani	57	28	15	132
Robotnicy niewykwalifik.	42	29	28	61
Rolnicy	39	43	18	67
Prywatni przedsiębiorcy	49	43	8	45
Bierni zawodowo				
Renciści	51	19	30	162
Emeryci	51	22	27	198
Uczniowie i studenci	55	26	19	74
Bezrobotni	51	29	20	87
Gospodynie domowe i inni	39	28	33	54
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	56	27	17	140
Sektor państwowy	58	26	15	95
Sektor prywatny	53	29	17	289
Spółdzielczość	77	23	0	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	48	29	23	181
201 - 325	37	37	26	197
326 - 449	55	26	19	158
450 - 599	54	28	18	155
Powyżej 599 zł	67	17	15	255
Ocena własnych war. mater.				
Złe	45	32	23	318
Średnie	51	26	23	515
Dobre	60	22	17	304
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	67	16	17	50
Raz w tygodniu	55	24	21	618
Kilka razy w miesiącu	45	28	27	158
Kilka razy w roku	49	33	18	219
W ogóle nie uczestniczy	39	37	24	92
Poglądy polityczne				
Lewica	53	38	9	226
Centrum	54	30	16	225
Prawica	64	18	18	346
Trudno powiedzieć	29	26	45	240

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów spowodowałoby wzrost biurokracji w kraju czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	27	17	1137
Płeć				
Mężczyźni	57	32	11	538
Kobiety	55	23	22	599
Wiek				
do 24 lat	47	31	21	158
25-34	55	27	18	202
35-44	59	24	17	236
45-54	65	28	7	211
55-64	58	32	10	144
65 lat i więcej	48	23	30	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	59	19	23	421
Miasto do 20 tys.	54	36	10	129
od 21 do 100 tys.	55	32	13	229
101-500 tys.	63	28	9	209
501 tys.i więcej mieszk.	41	35	24	149
Region				
Północny	64	30	6	117
Zachodni	58	26	15	120
Środkowozachodni	56	25	19	169
Środkowy	50	29	21	219
Wschodni	54	32	14	126
Południowo-wschodni	49	27	24	184
Południowo-zachodni	63	22	15	201
Wykształcenie				
Podstawowe	55	20	25	349
Zasadnicze zawodowe	59	27	14	321
Średnie	55	30	15	361
Wyższe	52	39	9	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	58	35	8	86
Prac.umysł.niż.szczębla	51	32	17	113
Pracownicy fiz.- umysł.	72	22	5	57
Robotnicy wykwalifikowani	59	26	15	131
Robotnicy niewykwalifik.	61	22	17	61
Rolnicy	66	26	9	67
Prywatni przedsiębiorcy	49	42	8	45
Bierni zawodowo				
Renciści	49	29	22	162
Emeryci	55	23	21	198
Uczniowie i studenci	43	25	32	74
Bezrobotni	63	25	13	87
Gospodynie domowe i inni	58	24	18	54
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	56	25	20	140
Sektor państwowy	53	34	12	95
Sektor prywatny	57	32	11	288
Spółdzielczość	57	32	11	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	58	26	16	181
201 - 325	69	16	15	197
326 - 449	53	30	17	158
450 - 599	50	31	19	155
Powyżej 599 zł	54	34	12	254
Ocena własnych war. mater.				
Złe	56	24	20	318
Średnie	59	25	16	514
Dobre	51	34	15	304
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	44	33	23	50
Raz w tygodniu	55	28	17	617
Kilka razy w miesiącu	49	30	21	158
Kilka razy w roku	63	22	14	219
W ogóle nie uczestniczy	62	26	12	92
Poglądy polityczne				
Lewica	65	27	8	226
Centrum	59	26	15	225
Prawica	49	38	14	345
Trudno powiedzieć	54	14	32	240

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, wprowadzenie powiatów zwiększyło wpływ zwykłych obywateli na władzę w kraju czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	37	39	24	1134
Płeć				
Mężczyźni	40	41	19	539
Kobiety	35	37	29	595
Wiek				
do 24 lat	34	47	19	158
25-34	32	47	20	199
35-44	38	36	26	236
45-54	39	40	21	211
55-64	50	32	18	143
65 lat i więcej	33	30	37	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	28	40	32	420
Miasto do 20 tys.	37	41	22	129
od 21 do 100 tys.	44	38	17	229
101-500 tys.	41	41	18	209
501 tys.i więcej mieszk.	48	31	21	146
Region				
Północny	42	35	23	117
Zachodni	41	40	19	120
Środkowozachodni	27	43	30	170
Środkowy	34	41	22	216
Wschodni	34	42	23	126
Południowo-wschodni	39	30	31	183
Południowo-zachodni	42	40	18	201
Wykształcenie				
Podstawowe	33	32	34	348
Zasadnicze zawodowe	35	42	23	322
Średnie	40	43	17	358
Wyższe	46	38	16	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier.,inteligencja	52	35	13	86
Prac.umysł.niż.szczębla	36	43	21	110
Pracownicy fiz.- umysł.	30	44	26	57
Robotnicy wykwalifikowani	39	39	21	132
Robotnicy niewykwalifik.	37	45	19	61
Rolnicy	16	56	29	67
Prywatni przedsiębiorcy	34	53	13	45
Bierni zawodowo				
Renciści	43	28	29	161
Emeryci	37	34	29	198
Uczniowie i studenci	40	39	21	74
Bezrobotni	40	38	22	87
Gospodynie domowe i inni	25	41	34	54
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	37	44	18	140
Sektor państwowy	40	41	20	92
Sektor prywatny	41	40	19	289
Spółdzielczość	49	36	15	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	32	41	26	181
201 - 325	31	44	25	197
326 - 449	38	32	30	157
450 - 599	39	41	20	155
Powyżej 599 zł	50	35	15	255
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	44	29	318
Średnie	38	38	24	514
Dobre	46	35	19	302
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	59	17	24	50
Raz w tygodniu	39	37	24	617
Kilka razy w miesiącu	31	35	33	158
Kilka razy w roku	34	50	16	219
W ogóle nie uczestniczy	30	41	28	89
Poglądy polityczne				
Lewica	32	51	16	226
Centrum	39	45	16	225
Prawica	52	27	21	345
Trudno powiedzieć	19	36	45	237

Tabela 6. Wśród krytyków reformy pojawiają się opinie, że podział kraju na 12 dużych województw może spowodować nadmierną decentralizację kraju - województwa mogą stać się samodzielnymi jednostkami prowadzącymi własną politykę w regionie nie bacząc na dobro ogółu. Czy podziela Pan(i) tego rodzaju obawy?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	32	26	1137
Płeć				
Mężczyźni	42	37	20	539
Kobiety	43	27	31	599
Wiek				
do 24 lat	38	39	23	158
25-34	41	36	23	202
35-44	48	30	22	236
45-54	48	31	21	211
55-64	41	36	24	144
65 lat i więcej	36	20	44	186
Miejsce zamieszkania				
Wieś	41	23	36	421
Miasto do 20 tys.	41	37	22	129
od 21 do 100 tys.	50	36	14	229
101-500 tys.	46	37	17	209
501 tys. i więcej mieszk.	32	38	30	149
Region				
Północny	43	37	20	117
Zachodni	38	41	21	120
Środkowo-zachodni	46	29	25	170
Środkowy	39	27	34	219
Wschodni	44	27	29	126
Południowo-wschodni	43	29	28	184
Południowo-zachodni	43	36	20	201
Wykształcenie				
Podstawowe	37	22	41	349
Zasadnicze zawodowe	52	29	19	322
Średnie	40	38	22	361
Wyższe	40	52	8	106
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	48	16	86
Prac. umysł. niż. szczebla	38	41	21	113
Pracownicy fiz. - umysł.	54	32	14	57
Robotnicy wykwalifikowani	52	39	10	132
Robotnicy niewykwalifik.	50	25	26	61
Rolnicy	46	22	31	67
Prywatni przedsiębiorcy	29	51	20	45
Bierni zawodowo				
Renciści	44	22	35	162
Emeryci	36	28	35	198
Uczniowie i studenci	28	39	33	74
Bezrobotni	43	31	27	87
Gospodynie domowe i inni	63	9	29	54
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	45	33	21	140
Sektor państwowy	43	41	16	95
Sektor prywatny	44	39	17	289
Spółdzielczość	44	44	12	21
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	47	27	27	181
201 - 325	56	23	21	197
326 - 449	40	35	25	158
450 - 599	47	24	30	155
Powyżej 599 zł	36	48	17	255
Ocena własnych war. mater.				
Złe	45	28	27	318
Średnie	44	28	27	515
Dobre	37	41	22	304
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	37	40	23	50
Raz w tygodniu	41	33	26	618
Kilka razy w miesiącu	46	24	30	158
Kilka razy w roku	47	31	22	219
W ogóle nie uczestniczy	36	35	29	92
Poglądy polityczne				
Lewica	53	29	19	226
Centrum	48	33	19	325
Prawica	35	42	23	346
Trudno powiedzieć	36	19	45	240